

Rekenkamer Amsterdam

Onderzoeksprogramma 2008 Gemeente Amsterdam

18 december 2007

R a

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Taak en positie rekenkamer	7
1.2 Uitgangspunten onderzoeksprogramma	7
2 Selectie onderzoeken	9
2.1 Groslijst onderzoeken	9
2.2 Selectiecriteria	11
2.3 Selectie onderzoeken 2008	12
3 Onderzoeken 2008	13
3.1 Wmo: inkoop huishoudelijke hulp	13
3.2 Beheersing financiële risico's Zuidas	14
3.3 Inburgering	15
3.4 Betrouwbaarheid basisgegevens	16
4 Overige onderzoeksactiviteiten	17
5 Planning	19
Bijlage 1 - Onderzoeksproces	21

R a

Samenvatting

De Rekenkamer Amsterdam (verder: rekenkamer) onderzoekt sinds 2004 vanuit een onafhankelijke positie de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het beleid van de gemeente en de uitvoering daarvan. Door middel van onderzoek wil de rekenkamer een bijdrage leveren aan het verbeteren van het functioneren van bestuur en organisatie.

In het onderstaande overzicht is het onderzoeksprogramma 2008 samengevat.

Samenvatting onderzoeksprogramma 2008 Rekenkamer Amsterdam
<p>Nieuwe onderzoeken 2008:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wmo: inkoop huishoudelijke hulp • Beheersing financiële risico's Zuidas • Inburgering • Betrouwbaarheid basisgegevens
<p>Afronding onderzoeken 2007 (met verwachte publicatiedatum):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgwoningen (januari 2008) • Licht pedagogische hulpverlening (maart 2008) • Wet toezicht accountantsorganisatie (maart 2008) • Kunstbeleid (juni 2008) • Vervolgonderzoek Schaderegeling Noord/Zuidlijn (januari 2008) • Vervolgonderzoek Welzijnssubsidies (maart 2008)
<p>Overige activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek kwaliteit verantwoordingsinformatie jaarverslag 2007 • Vervolgonderzoek Re-integratie • Onderzoeksprogramma 2009

Voor deze activiteiten heeft de rekenkamer in 2008 in totaal 1200 onderzoeksdagen beschikbaar.

Het programma kan in de loop van 2008 wijzigen als de gemeenteraad verzoeken tot onderzoek bij ons indient en wij deze honoreren.

dr. V.L. Eiff
Directeur Rekenkamer Amsterdam

R a

1 Inleiding

1.1 Taak en positie rekenkamer

De rekenkamer wil het volgende bereiken: het leveren van een bijdrage aan de verbetering van het functioneren van het bestuur van de gemeente op aspecten effectiviteit, efficiency en rechtmatigheid.

De onderzoeken van de Rekenkamer Amsterdam richten zich op het beoordelen van:

- de aard en omvang van de effecten van het beleid en de daartoe door de gemeente geleverde prestaties (doeltreffendheid);
- de sturing en beheersing van bedrijfsprocessen binnen de gemeente (doelmatigheid);
- de naleving door de gemeente van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving (rechtmatigheid).

Zorgvuldigheid, objectiviteit, onderbouwing, consistentie, bruikbaarheid, onafhankelijkheid, doelmatigheid en controleerbaarheid zijn kwaliteitseisen voor het werk van de rekenkamer. De rekenkamer wil zich transparant en toegankelijk aan de buitenwereld presenteren. De rapporten van de rekenkamer zijn daarom openbaar.

De werkwijze van de rekenkamer is er in eerste instantie op gericht de gemeenteraad van informatie te voorzien. Daarmee versterkt zij de controlerende en toezichthoudende taak van deze raad. Daarnaast wil de rekenkamer met behulp van op onderzoek gebaseerde aanbevelingen een bijdrage leveren aan het verbeteren van de gemeentelijke organisatie. In dat licht wil zij ook dat de resultaten van haar werkzaamheden tot een grotere bewustwording in de organisatie leiden voor evaluatie van beleid en uitvoering en voor de aspecten effectiviteit, efficiency en rechtmatigheid.

Samengevat houdt de doelstelling van de rekenkamer in het toetsen en verbeteren van het functioneren van de gemeente.

1.2 Uitgangspunten onderzoeksprogramma

De rekenkamer legt jaarlijks een onderzoeksprogramma ter kennisname voor aan de gemeenteraad.¹ Het voorliggende onderzoeksprogramma gaat in op het onderzoek dat de rekenkamer in 2008 wil uitvoeren.

Gelet op de begroting van de rekenkamer zijn hiervoor in 2008 ongeveer 1200 onderzoeksdagen beschikbaar. Hiervan besteedt de rekenkamer ongeveer 800 dagen aan de uitvoering van vier nieuwe onderzoeken, en 400 dagen aan afronding van onderzoeken uit 2007 en overige onderzoeksactiviteiten.

---

¹ Artikel 10, lid 3, Verordening Rekenkamer Amsterdam, 19 juni 2003.

Nieuwe onderzoeken (zie hoofdstuk 3)

De rekenkamer voert jaarlijks ongeveer vier nieuwe onderzoeken uit (naast quick scans en vervolgonderzoeken). In onderzoeksdagen gerekend variëren de onderzoeken in omvang tussen de 150 en 250 onderzoeksdagen. Een onderzoek heeft een doorlooptijd van gemiddeld 7 maanden. In doorlooptijd leidt dit tot de volgende globale planning van onderzoeken, onderverdeeld naar de verschillende fasen van het onderzoek:

- voorbereiding 1 tot 2 maanden
- uitvoering 3 tot 5 maanden
- wederhoor 1 tot 2 maanden

Overige onderzoeksactiviteiten (zie hoofdstuk 4)

Naast de uitvoering van nieuwe onderzoeken verricht de rekenkamer in 2008 ook een aantal andere onderzoeksactiviteiten:

- Afronding van in 2007 gestarte onderzoeken
- Uitvoering van vervolgonderzoeken
- Opstellen onderzoeksprogramma 2009

2 Selectie onderzoeken

Om tot een selectie van onderzoeken te komen hebben wij uit een groot aantal mogelijke onderwerpen eerst een groslijst samengesteld (zie onder). Deze lijst is gebaseerd op een analyse van diverse beleidsdocumenten, benchmarks, raadsstukken, eerder onderzoek van de rekenkamer en berichten in de media.

Deze groslijst is ook voorgelegd aan de fracties van de gemeenteraad. In reactie op ons verzoek hebben vier raadsfracties (SP, GroenLinks, CDA, D66) hun voorkeuren aangegeven. Deze reacties hebben wij meegenomen bij onze uiteindelijke selectie van onderwerpen.

2.1 Groslijst onderzoeken

Onderstaande lijst is ingedeeld naar raadscommissie en verantwoordelijk wethouder. Daarbij is aangegeven of de rekenkamer al eerder onderzoek op het terrein heeft gepubliceerd.

Algemene Zaken, Openbare Orde en Veiligheid, Integraal Veiligheidsbeleid, Bestuurlijk Stelsel, Bestuursdienst, Regelgeving en Handhaving, Juridische Zaken en Communicatie

(burgemeester Cohen)

- Eerder onderzoek:
- Sociale veiligheid (publicatie 19 oktober 2005)
  - Vervolgonderzoek Sociale veiligheid (publicatie 27 april 2007)

- Groslijst 2008:
- Aankoop onroerend goed en/of criminele panden door gemeente
  - Stedelijk programma Regelgeving en Handhaving
  - Inspraakprocedures burgers

Financiën, Economische Zaken, Zee- en Luchthaven

(wethouder Asscher)

- Eerder onderzoek:
- Meetbaarheid programmabegroting 2007 (publicatie 1 november 2006)
  - Schaderegeling Noord/Zuidlijn (publicatie 3 november 2006)
  - Quick scan jaarstukken 2006 (publicatie 23 mei 2007)
  - Vervolgonderzoek meetbaarheid programmabegroting 2008 (publicatie 30 oktober 2007)
  - Vervolgonderzoek Schaderegeling Noord/Zuidlijn (te publiceren in januari 2008)
  - Wet toezicht accountantsorganisatie (te publiceren in maart 2008)

- Groslijst 2008:
- Haven: groei en doelmatigheid deelnemingen
  - Dienst Persoonsgegevens: betrouwbaarheid en kwaliteit gegevens
  - Dienst Belastingen: kwaliteit WOZ(her)waardering
  - Vestigingsklimaat voor bedrijven (Amsterdam Topstad)

Zorg en Milieu, Personeel en Organisatie, Openbare Ruimte en Groen
(wethouder Vos)

- Eerder onderzoek:
- Licht pedagogische hulpverlening (te publiceren in maart 2008)

- Groslijst 2008:
- WMO
    - Persoonsgebonden budgetten thuiszorg
    - Vervoer jongeren, ouderen, gehandicapten
    - Sturingsmodel WMO
  - Verslavingszorg: uitvoering zorgtaak gemeente
  - Actieplan luchtkwaliteit
  - Bodemsanering: achterstanden en kwaliteit controles
  - Beloningsbeleid binnen de gemeente: secundaire arbeidsvoorwaarden

Kunst en Cultuur, Lokale Media, Sport en Recreatie, Bedrijven, Deelnemingen en Inkoop
(wethouder Gehrels)

- Eerder onderzoek:
- Kunstbeleid (te publiceren in juni 2008)

- Groslijst 2008:
- Deelneming GVB: beheersing doelmatigheid en kwaliteit dienstverlening
  - Financiering Hoogrendement Afvalverwerkingsinstallatie

Ruimtelijke Ordening, Grondzaken, Waterbeheer en Informatie- en communicatietechnologie
(wethouder Van Poelgeest)

- Eerder onderzoek:
- Financieel beheer infrastructurele projecten (23 november 2005)
  - Vereveningsfonds (publicatie 2 maart 2006)
  - Inkoop en contractbeheer ICT (publicatie 20 september 2007)

- Groslijst 2008:
- Zuidas: beheersing financiële risico's
  - Tijdigheid herziening bestemmingsplannen

Werk en Inkomen, Sociale Infrastructuur, Educatie, Jeugdzaken, Diversiteit en Grotestedenbeleid
(wethouder Buyne)

- Eerder onderzoek:
- Welzijnssubsidies (publicatie 24 februari 2006)
  - Voortijdig schoolverlaten (publicatie 28 februari 2006)
  - Re-integratie (publicatie 30 januari 2007)
  - Vervolgonderzoek voortijdig schoolverlaten (publicatie 4 december 2007)
  - Vervolgonderzoek welzijnssubsidies (te publiceren in maart 2008)
  - Licht pedagogische hulpverlening (te publiceren in maart 2008)
- Groslijst 2008:
- Integratiebeleid (Wij Amsterdammers): uitvoering inburgeringstrajecten
  - Sociale werkvoorziening: invulling gemeentelijke verantwoordelijkheid
  - Stedelijke Vernieuwingsproject Parkstad (Koers Nieuw West)

Verkeer en Vervoer, Infrastructuur, Dienstverlening, Volkshuisvesting en Monumenten
(wethouder Herrema)

- Eerder onderzoek:
- Financieel beheer infrastructurele projecten (publicatie 23 november 2005)
  - Vervolgonderzoek infrastructurele projecten (publicatie 29 maart 2007)
  - Zorgwoningen (te publiceren in januari 2008)
- Groslijst 2008:
- Taxibeleid
  - Dienstverlening door de gemeente via 14020
  - Operatie Zoeklicht: bestrijden onrechtmatige bewoning
  - OV-chipkaart: uitstel en oplopende kosten invoering

2.2 Selectiecriteria

Om te komen tot het onderzoeksprogramma voor 2008 zijn de onderwerpen beoordeeld aan de hand van de volgende vier criteria.

Tabel 2.1 - Selectiecriteria onderzoeksonderwerpen

criterium	Toelichting
1. Risico's	Aan het onderwerp zijn risico's op het gebied van doeltreffendheid, doelmatigheid en/of rechtmatigheid van het gemeentelijke beleid verbonden.
2. Substantieel belang	Het onderwerp heeft een substantieel maatschappelijk, financieel of politiek belang. Het maatschappelijke belang komt voort uit de functie die een onderwerp vervult in de bredere maatschappelijke context en/of de impact die een onderwerp heeft op burgers, verenigingen, ondernemers/bedrijven en/of maatschappelijke instellingen.

criterium	Toelichting
	Van een substantieel financieel belang is sprake als er hoge uitgaven met het onderwerp gepaard gaan of als er relatief veel financiële transacties plaatsvinden. Het politieke belang van een onderwerp is gelegen in de mate waarin het onderwerp op de politieke agenda staat. Het gaat nadrukkelijk niet om incidenten.
3. Urgentie	Het onderwerp is zo actueel dat het juist in 2008 onderzocht moet worden.
4. Toegevoegde waarde	De rekenkamer levert door haar onderzoek nieuwe informatie op die voorheen niet voorhanden was en/of kan bij het onderzoek gebruik maken van haar unieke positie en mogelijkheden.

De hiervoor genoemde criteria bepalen of een onderwerp geschikt is voor onderzoek. Bij de uiteindelijke keuze voor de onderwerpen in het onderzoeksprogramma let de rekenkamer ook op diversiteit in onderwerpen en een spreiding over beleidsterreinen.

2.3 Selectie onderzoeken 2008

Op basis van bovengenoemde criteria zijn de onderwerpen op de groslijst afgewogen, wat heeft geresulteerd in de selectie van de volgende vier onderzoeken:

1. Wmo: inkoop huishoudelijke hulp
2. Beheersing financiële risico's Zuidas
3. Inburgering
4. Betrouwbaarheid basisgegevens

Deze vier onderwerpen worden in het volgende hoofdstuk kort toegelicht.

Bij de start van elk onderzoek maakt de rekenkamer een onderzoeksopzet. Daarin wordt het onderwerp nader afgebakend en is een uitwerking opgenomen van doelstelling, probleemstelling, onderzoeksvragen, normenkader, aanpak en planning. Deze onderzoeksopzet brengt de rekenkamer ter kennis van de gemeenteraad, het college en de diensten en organisaties waar het onderzoek zich op richt.

De gemeenteraad heeft op grond van de verordening op de rekenkamer het recht om verzoeken voor onderzoek tot de rekenkamer te richten. Als de rekenkamer op een dergelijk verzoek ingaat, heeft dat consequenties voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma, zowel in de keuze van onderwerpen als in planning.

Bijlage 1 bevat een uitgebreidere toelichting op het onderzoeksproces van de rekenkamer.

3 Onderzoeken 2008

3.1 Wmo: inkoop huishoudelijke hulp

Korte schets context

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is per 1 januari 2007 van kracht geworden. In de Wmo zijn de Welzijnswet, Wet Voorzieningen Gehandicapten en een deel van de Awbz ondergebracht. Met de Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de maatschappelijke ondersteuning van burgers. Dit betekent dat zij ervoor moeten zorgen dat iedereen mee kan doen in de samenleving. Dit is het hoofddoel van de Wmo. Daarnaast is de bedoeling van de Wmo om de ondersteuning dichterbij de burger te brengen. Dit wordt onder meer gerealiseerd door een loket in te richten waar de burger terecht kan voor vragen over zorg en ondersteuning. De gemeenteraad heeft op 27 september 2006 de Wmo-verordening vastgesteld. Deze is geldig vanaf 1 januari 2007. Voor de uitvoering van de Wmo is binnen de gemeente Amsterdam een nieuwe dienst opgericht, namelijk de Dienst Zorg en Samenleven.

Belang van het onderzoek

Met de Wmo is de verantwoordelijkheid van de gemeente in het sociale domein aanzienlijk vergroot. Reden om onderzoek te doen naar één van de taken die onder de Wmo vallen. De rekenkamer wil zich in het onderzoek richten op de huishoudelijke hulp, een nieuwe taak voor de gemeente. De burger die deze hulp nodig heeft, kan kiezen voor hulp in natura of een persoonsgebonden budget. Hulp in natura betekent dat de gemeente via een gecontracteerde zorgaanbieder de hulp aanbiedt. Hulp via het persoonsgebonden budget betekent dat de burger zelf de zorg kan inkopen. Zowel over de aanbesteding van huishoudelijke hulp in natura als over de invoering van de persoonsgebonden budgetten is veel te doen geweest. Bij de openbare aanbesteding van de huishoudelijke hulp is in tal van gemeenten voor de goedkoopste aanbieder gekozen. Dit heeft tot veel publiciteit geleid over de gevolgen voor het personeel van de thuiszorginstelling die de huishoudelijke hulp aanbood. Bij het persoonsgebonden budget is de nodige discussie geweest over de hoogte van het budget, de hoge administratieve lasten en de risico's van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is te beoordelen of de gemeente de inkoop van huishoudelijke hulp op een efficiënte en rechtmatige manier uitvoert en of het financiële beheer op orde is. Hierbij zal ook aandacht zijn voor de administratieve lasten voor de burger.

Voorlopige probleemstelling

Wordt de inkoop van huishoudelijke hulp en de ondersteuning van burgers bij het persoonsgebonden budget voor huishoudelijke hulp doelmatig uitgevoerd?

Uitvoeringsperiode

Dit onderzoek start in het 1^e kwartaal en loopt door tot in het 3^e kwartaal van 2008.

3.2 Beheersing financiële risico's Zuidas

Korte schets context

De Zuidas is een groot infrastructureel project rondom station Amsterdam Zuid. De bedoeling is dat er een dokmodel voor treinen komt. Daarnaast worden kantoorpanden en woningen gebouwd. Het rijk, de provincie, de stadsregio Amsterdam en de gemeente Amsterdam en private partijen zijn betrokken bij dit project.

Financiering

In de Zuidas zal de komende tien jaar circa € 1,5 tot 2 miljard geïnvesteerd worden. De gemeente Amsterdam zal hieraan € 400 miljoen bijdragen. Dit bedrag wil de gemeente volledig uit de opbrengst van grondopbrengsten op het dok financieren. Het rijk neemt circa € 500 miljoen voor haar rekening (€ 400 miljoen Verkeer en Waterstaat en € 100 miljoen VROM). De provincie Noord-Holland legt € 75 miljoen in. Het ROA zal waarschijnlijk een bijdrage van € 50 miljoen investeren. Deze bedragen zijn onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraad, Tweede Kamer, Provinciale Staten en Regioraad. Private financiële instellingen zullen het restant investeren.

Publiek private samenwerking

In februari 2007 is de Zuidas Onderneming opgericht. Het is de bedoeling dat 40% van de aandelen van deze onderneming in publieke handen komt. De gemeente Amsterdam en het rijk krijgen elk een belang van 20% in de onderneming. De overige 60% van de aandelen gaat naar private partijen: banken, vastgoedbedrijven of investeerders. Dit deel wordt geveild tegen een maximale inleg van € 350 miljoen per betrokken bedrijf.

Belang onderzoek

Het financiële risico van de Zuidas onderneming ligt voor een belangrijk deel bij de gemeente en het rijk. Gezien deze risicoverdeling, de voorzieningen en reserves voor de Zuidas in het Vereveningsfonds en de ervaringen met budgetoverschrijdingen voor de Noord/Zuid-lijn is de rekenkamer geïnteresseerd hoe de gemeente de risicoanalyse en het risicomangement binnen het project vorm geeft.

Daarnaast speelt binnen de samenwerking met het bedrijfsleven het risico dat democratische controle door de gemeenteraad minder goed mogelijk is.

Doel van het onderzoek

Met dit onderzoek wil de rekenkamer beoordelen of het risicomangement van de gemeente Amsterdam goed is vormgegeven. Daarnaast onderzoekt de rekenkamer de informatievoorziening hierover naar de gemeenteraad.

Voorlopige probleemstelling

Voert de gemeente het risicomangement binnen het project Zuidas adequaat uit?

Uitvoeringsperiode

Dit onderzoek staat gepland voor het 2^e en 3^e kwartaal van 2008.

3.3 Inburgering

Korte schets context

Op 1 januari 2007 is de Wet inburgering (Wi) in werking getreden. Door deze wet zijn bepaalde groepen nieuwkomers en oudkomers verplicht in te burgeren. De gemeente selecteert wie wel en niet in aanmerking komt voor een aanbod voor een inburgeringstraject. Nieuw is de plicht om een inburgeringsexamen met succes af te leggen. Nieuwkomers waren overigens al verplicht in te burgeren vanaf 1 januari 2006. Om de procedures voor gemeenten te vereenvoudigen heeft minister Vogelaar in oktober 2007 een wetsvoorstel tot wijziging van de Wi ingediend.

Inburgering hangt in Amsterdam nauw samen met het programma 'Wij Amsterdammers'. Dit programma is na de moord op Theo van Gogh gestart om polarisatie en radicalisering te voorkomen. Uitgangspunt hierbij is dat integratiethema's als inburgering en taal hieraan een bijdrage kunnen leveren.

De uitvoering van inburgeringstrajecten is een gedeelde verantwoordelijkheid van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, de Dienst Werk en Inkomen en de stadsdelen. Ter ondersteuning van de uitvoering is een stedelijke service unit inburgering opgericht. Elk stadsdeel heeft een inburgeringscentrum ingericht. DMO coördineert de vereiste aanbesteding.

De gemeente schat dat er in 2008 15.000 deelnemers zijn voor de inburgeringstrajecten. Doel is om in 2010 totaal 60.000 Amsterdammers geschoold te hebben met een taal- en inburgeringstraject. Amsterdam trekt hier de komende jaren bijna € 90 miljoen voor uit.

Belang onderzoek

De uitvoering van inburgeringstrajecten is na aanbesteding in Amsterdam gegund aan 39 aanbieders (waar voorheen alleen het ROC de inburgeringstrajecten aanbod). De ambitieuze doelen stelt in combinatie met de veelheid aan uitvoerders hoge eisen aan de regie van de gemeente op de uitvoering. Daarnaast doen zich op dit moment in het hele land problemen voor, zoals lange wachttijden voordat gestart kan worden met een inburgeringstraject en een toename van de administratieve lasten.

Doel van het onderzoek

Met het onderzoek wil de rekenkamer beoordelen hoe de gemeente uitvoering geeft aan haar ambities met inburgering. Daarbij wordt onderzocht of het gemeentelijke inburgeringsbeleid (als onderdeel van 'Wij Amsterdammers') de gewenste resultaten oplevert.

Voorlopige probleemstelling

Voert de gemeente haar taken voor inburgering doelmatig en doeltreffend uit?

Uitvoeringsperiode

Dit onderzoek staat gepland voor het 3^e en 4^e kwartaal van 2008.

3.4 Betrouwbaarheid basisgegevens

Korte schets context

De GBA is de gemeentelijke Basisadministratie voor persoonsgegevens. Hierin staan de persoonsgegevens van alle burgers die legaal in Nederland wonen. De Dienst Persoonsgegevens beheert de persoonsgegevens van de Amsterdammers. Uit deze administratie worden gegevens verstrekt aan de burger en afnemers binnen en buiten de gemeente.

In 2006 is er ophef ontstaan over de kwaliteit van de Gemeentelijke Basisadministratie in Amsterdam. Uit een onderzoek van de Dienst Onderzoek en Statistiek bleek dat naar schatting 15% van de inwoners niet goed geregistreerd staat in het GBA. Per 1 januari 2010 moeten alle gemeenten de GBA als basisregistratie hanteren. In de periode tot 1 januari 2010 dient de gemeente Amsterdam de gegevens op orde te krijgen.

Vanuit het rijk audit het Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR) de kwaliteit van de gemeentelijke basisadministratie een keer in de drie jaar. Dit is een administratieve controle op de inhoudelijke juistheid van de gegevens. Daarnaast worden de processen rondom de opslag van gegevens getoetst.

Belang onderzoek

Voor zowel de gemeente als de burger is een kwalitatief goede gemeentelijke basisadministratie van groot belang. Binnen de gemeente is onder meer de juistheid van belastingen, uitkeringen en huursubsidies afhankelijk van betrouwbare basisgegevens.

Met de GBA worden meerdere doelen gediend:

- betere dienstverlening en minder administratieve lasten voor de burger (bijvoorbeeld door foutieve aanslagen te voorkomen en eenmalige gegevensuitvraag);
- effectievere handhaving en fraudebestrijding (bijvoorbeeld het achterhalen van onterecht ontvangen uitkeringen en voorzieningen);
- efficiëntere bedrijfsprocessen.

Doel van het onderzoek

Met het onderzoek wil de rekenkamer de kwaliteit van de gemeentelijke basisadministratie beoordelen. Daarbij gaan we onder meer in op de verbeteracties die zijn ingezet naar aanleiding van het onderzoek in 2006 door O+S.

Voorlopige probleemstelling

In welke mate is de kwaliteit van de gemeentelijke basisadministratie op orde en hoe draagt de samenwerking van Dienst Persoonsgegevens met belanghebbende diensten zoals Dienst Belastingen, Dienst Wonen en Dienst Werk en Inkomen daaraan bij?

Uitvoeringsperiode

Dit onderzoek staat gepland voor het 3^e en 4^e kwartaal van 2008.

4 Overige onderzoeksactiviteiten

Gelet op de begroting van de rekenkamer zijn in 2008 ongeveer 1200 onderzoeksdagen beschikbaar. Hiervan besteedt de rekenkamer ongeveer 800 dagen aan de uitvoering van vier nieuwe onderzoeken, en 400 dagen aan andere onderzoeksactiviteiten:

- Afronding van in 2007 gestarte onderzoeken
- Uitvoering van vervolgonderzoeken
- Opstellen onderzoeksprogramma 2009

Afronding onderzoeken 2007

In 2007 heeft de rekenkamer de volgende onderzoeken gepubliceerd:

- Re-integratie (30 januari 2007)
- Vervolgonderzoek infrastructurele projecten (29 maart 2007)
- Vervolgonderzoek sociale veiligheid (27 april 2007)
- Quick scan jaarstukken 2006 Amsterdam (23 mei 2007)
- Inkoop en contractbeheer ICT (20 september 2007)
- Vervolgonderzoek Meetbaarheid gemeten (30 oktober 2007)

Van het onderzoeksprogramma 2007 zijn nog zes onderzoeken in uitvoering:

- Zorgwoningen (verschijnt januari 2008)
- Licht pedagogische hulpverlening (verschijnt maart 2008)
- Wet toezicht accountantsorganisatie (verschijnt maart 2008)
- Kunstbeleid (verschijnt juni 2008)
- Vervolgonderzoek Schaderegeling Noord/Zuidlijn (verschijnt januari 2008)
- Vervolgonderzoek Welzijnssubsidies (verschijnt maart 2008)

De praktijk leert dat de uitvoering van het onderzoeksprogramma pas na enkele maanden in het nieuwe jaar start, en doorloopt tot in het volgende jaar. Zo zijn de eerste maanden van 2007 besteed aan de afronding van onderzoeken van het onderzoeksprogramma 2006. Daarnaast was 2007 een afwijkend jaar omdat prioriteit is gegeven aan het onderzoek Subsidieverstrekking in Zuidoost, dat een groot beslag op de organisatie heeft gelegd in het eerste halfjaar. De uitvoering van het onderzoeksprogramma 2007 is daardoor later gestart. Voor de afronding van deze onderzoeken zijn in 2008 naar schatting nog 300 onderzoeksdagen nodig.

Vervolgonderzoek

Circa 1 tot 1½ jaar na de publicatie van een onderzoek gaat de rekenkamer na wat er met de aanbevelingen is gebeurd. In 2008 zal de rekenkamer vervolgonderzoek uitvoeren naar het in januari 2007 gepubliceerde onderzoek Re-integratie. Hiervoor zijn 30 onderzoeksdagen begroot.

Onderzoek kwaliteit verantwoordingsinformatie jaarverslag 2007

Eind 2005 heeft de gemeenteraad een motie van het raadslid Bruines aangenomen. In deze motie vraagt de gemeenteraad de rekenkamer onderzoek te doen naar de meetbare

doelen en de kwaliteit, kwantiteit en verifieerbaarheid van de nulmetingen in het jaarplan 2007. Dit verzoek heeft geresulteerd in het rapport Meetbaarheid gemeten van november 2006 en het Vervolgonderzoek Meetbaarheid gemeten van oktober 2007. In het tweede deel van de motie vraagt de raad de rekenkamer om jaarlijks geïnformeerd te worden over de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie van het college. Als eerste moment noemt de motie het jaarverslag 2007. De rekenkamer gaat op dit verzoek in door middel van een onderzoek naar de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie in het jaarverslag 2007. Hiervoor zijn 50 onderzoeksdagen begroot.

Opstellen onderzoeksprogramma 2009

Lopende het jaar inventariseert de rekenkamer structureel welke onderwerpen mogelijk geschikt zijn voor onderzoek. Deze inventarisatie vormt de start van het in het najaar van 2008 op te stellen onderzoeksprogramma voor 2009. Hiervoor zijn 20 onderzoeksdagen begroot.

Onvoorzien

De ervaring leert dat er in de loop van het jaar capaciteit nodig kan zijn voor onvoorziene activiteiten of het eventueel plegen van een extra inzet op lopend onderzoek.

Naast het verrichten van onderzoek kan de rekenkamer tijdens onderzoek of anderszins op een specifieke kwestie stuiten die is gerelateerd aan de doelmatigheid, doeltreffendheid of rechtmatigheid van het gemeentelijk functioneren. Dit kan leiden tot een nadere verkenning, of zelfs onderzoek. In sommige gevallen zal de rekenkamer volstaan met het weergeven van bevindingen in de vorm van een rekenkamerbrief aan de gemeenteraad. Een rekenkamerbrief bevat concrete attentiepunten voor de raad, zodat de leden van de raad, als zij dat nodig achten, actie kunnen ondernemen.

Verzoekonderzoek

De gemeenteraad heeft op grond van de verordening op de rekenkamer de mogelijkheid verzoeken voor onderzoek tot de rekenkamer te richten. Als de Rekenkamer Amsterdam een verzoek honoreert moet rekening worden gehouden met afwijkingen in de onderzoeksprogrammering. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot uitstel of temporisering van een onderzoek uit dit onderzoeksprogramma.

Afstemming en samenwerking met derden

Met het oog op mogelijke samenwerking bij de opzet of uitvoering van onderzoeken voert overleg met diverse partijen binnen en buiten de gemeente.

Binnen de gemeente wordt in het reguliere overleg met de gemeentelijke Ombudsman en Bureau Integriteit verkend welke onderwerpen zich in de toekomst lenen voor afstemming dan wel samenwerking.

Buiten de gemeente overlegt de rekenkamer met de lokale rekenkamer(commissie)s in Rotterdam, Utrecht en Den Haag (G4) over vormen van samenwerking.

Deze taak is primair bij de directeur van de Rekenkamer Amsterdam neergelegd en valt buiten de genoemde 1200 beschikbare onderzoeksdagen.

5 Planning

In onderstaande figuur is de planning van de diverse producten van de rekenkamer weergegeven.

Product	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Nieuwe onderzoeken 2008				
Wmo: inkoop huishoudelijke hulp				
Beheersing financiële risico's Zuidas				
Inburgering				
Betrouwbaarheid basisgegevens				
Afronding onderzoeken 2007				
Zorgwoningen				
Licht pedagogische hulpverlening				
Wet toezicht accountantsorganisatie				
Kunstbeleid				
Vervolgond. Schaderegeling NZlijn				
Vervolgonderzoek Welzijnssubsidies				
Overige activiteiten				
Onderzoek jaarverslag 2007				
Vervolgonderzoek Re-integratie				
Onderzoeksprogramma 2009				

R a

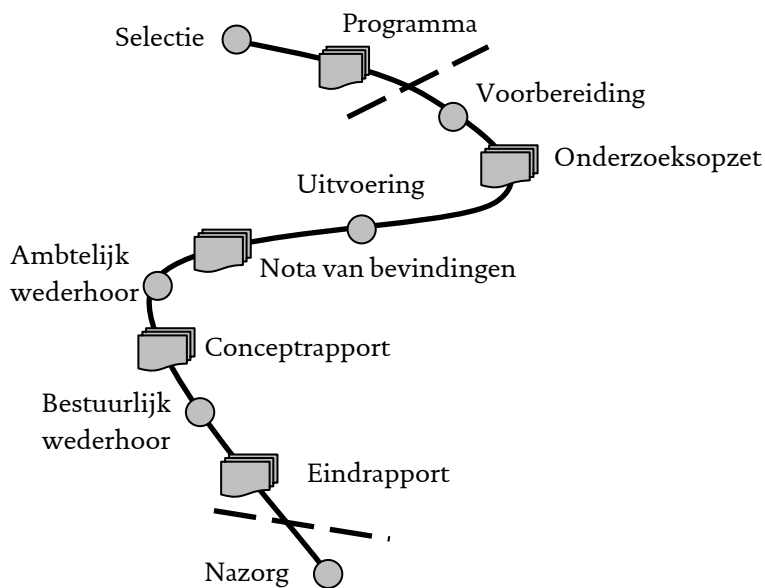
Bijlage 1 - Onderzoeksproces

B.1 Algemeen

De belangrijkste producten van de rekenkamer zijn de onderzoeksrapporten, waarin de uitkomsten van het onderzoek zijn neergelegd. Deze rapporten komen tot stand door een onderzoekproces dat bestaat uit zes stappen die elk tot een (tussen)product leiden, te weten:

Onderzoeksproces	Product
Selectie van onderwerpen	Onderzoeksprogramma
Vorbereiding van het onderzoek	Onderzoeksopzet
Uitvoering van het onderzoek	Nota van bevindingen
Ambtelijk wederhoor	Conceptrapport
Bestuurlijk wederhoor	Eindrapport
Nazorg	Rapportage bijvoorbeeld in jaarverslag

In onderstaande figuur is dit onderzoekproces schematisch weergegeven.

Hierna worden deze onderzoeksstappen nader toegelicht.

B.2 Selectie van onderwerpen

Er is een groot aantal onderwerpen dat in aanmerking komt voor onderzoek door de rekenkamer. Eerst wordt een groslijst met mogelijke onderwerpen opgesteld. Het gaat dan om onderwerpen:

- die betrekking hebben op door de gemeente vastgesteld beleid;
- waar een directe en herkenbare politiek bestuurlijke verantwoordelijkheid aan te koppelen is.

Onderwerpen komen dus alleen op de groslijst als ze in de politiek bestuurlijke invloedssfeer van de gemeente liggen.

Vervolgens wordt uit de groslijst een keuze gemaakt. Bij deze selectie hanteren we de volgende criteria:

- risicodragendheid m.b.t. doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid;
- substantieel politiek, financieel of maatschappelijk belang;
- urgentie;
- toegevoegde waarde rekenkamer.

De selectie van onderwerpen mondt uit in een onderzoeksprogramma.

B.3 Voorbereiding van een onderzoek

Een onderzoek van de rekenkamer start met het nader specificeren en afbakenen van het onderwerp. Deze stap resulteert in een onderzoeksopzet, waarin onder meer aandacht wordt geschonken aan:

- doelstelling, probleemstelling en onderzoeksvragen;
- normen waaraan wordt getoetst om tot een oordeel te komen;
- onderzoeksaanpak en planning.

De onderzoeksopzet wordt ter kennisneming toegestuurd aan de gemeenteraad, het college van B&W, de directeuren van de in het onderzoek betrokken diensten en eventuele externe organisaties waar het onderzoek zich op richt.

Mede aan de hand van de onderzoeksopzet worden met de betrokken gemeenteonderdelen afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het aanleveren van de gegevens, de te interviewen personen en de planning van het ambtelijk en bestuurlijk wederhoor.

Gelet op de taken in de Verordening besteedt de rekenkamer bij haar onderzoek aandacht aan doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. Hierbij komen drie algemene vragen aan de orde:

- Heeft men bereikt wat men wilde bereiken?
- Heeft men gedaan wat men moest doen en heeft men dat gedaan volgens de regels die daarvoor gelden?
- Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Ongeacht of het nu om onderzoek naar doeltreffendheid, doelmatigheid of rechtmatigheid gaat, spreekt de rekenkamer zich per onderzocht onderwerp uit over een aantal 'vaste' onderdelen. Deze onderdelen hangen samen met het verloop van het beleidsproces: het formuleren en uitvoeren van beleid, de resultaten daarvan en de informatievoorziening daarover. De rekenkamer geeft steeds aan op basis van welke normen de rekenkamer tot haar oordelen komt.

B.4 Uitvoering van het onderzoek

Tijdens de uitvoering van het onderzoek verzamelt de rekenkamer gegevens via bijvoorbeeld dossier- en documentenonderzoek, interviews en enquêtes. Deze informatie gebruikt de rekenkamer bij het opstellen van een nota van bevindingen. De nota van bevindingen bevat de feitelijke onderzoeksbevindingen en de conclusies die daar uit voortvloeien.

B.5 Ambtelijk en bestuurlijk wederhoor

De rekenkamer zendt de nota van bevindingen aan de verantwoordelijke ambtenaren. De ambtenaren krijgen de gelegenheid commentaar te geven op feitelijke onjuistheden in de nota. Hiervoor hanteert de rekenkamer een reactietermijn van twee weken. De rekenkamer verwerkt het eventuele ambtelijke commentaar op de bevindingen en stelt het conceptrapport op. Dit conceptrapport bevat naast de bevindingen ook de algemene conclusies en aanbevelingen. Dit conceptrapport wordt voorgelegd aan de betrokken bestuurders met het verzoek te reageren op de conclusies en aanbevelingen. De rekenkamer hanteert hierbij een reactietermijn van twee weken. De bestuurlijke reactie wordt, eventueel met een nawoord van de rekenkamer, in het eindrapport opgenomen.

Hoewel de aard van een rekenkamerbrief gerelateerd is aan de actualiteit en om die reden een snelle procedure vergt zullen wij indien de zorgvuldigheid dat vereist ook een rekenkamerbrief voorleggen voor wederhoor

B.6 Publicatie

Het eindrapport wordt inclusief bestuurlijke reactie en nawoord openbaar gemaakt door de rekenkamer. De rekenkamer presenteert het rapport in een door haar belegde bijeenkomst aan de gemeenteraadsleden. Meestal wordt aansluitend een persconferentie gehouden.

B.7 Nazorg

De rekenkamer evalueert na publicatie intern de kwaliteit van het onderzoek. Daarnaast inventariseert de rekenkamer na verloop van tijd (bijvoorbeeld een jaar) welk gevolg er aan het onderzoek is gegeven:

- Waartoe heeft de behandeling van het rapport in de raad geleid?
- Welke toezeggingen heeft het college gedaan?
- Welke maatregelen hebben de gemeentelijke diensten of bedrijven genomen en welke effecten heeft dit gehad?

De rekenkamer neemt de resultaten van de nazorg op in haar jaarverslag, of als daar aanleiding toe is in een aparte publicatie.

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
email info@rekenkamer.amsterdam.nl

